

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Paludu v trestnej veci obžalovaného **J**, pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 a iné, prejednal na neverejnom zasadnutí konanom 9. januára 2008 v Bratislave sťažnosť obžalovaného JUDr. Ing. J proti uzneseniu Špeciálneho súdu v Pezinku z 27. novembra 2007, sp. zn. PK 1TŠ/8/2005 a rozhodol

takto:

Podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 sťažnosť obžalovaného JUDr. Ing. J **sa zamietá**.

Odôvodnenie:

Obžalovaný JUDr. Ing. J je spoločne s ďalšími páchatelmi trestne stíhaný pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 ako aj za ďalšie trestné činy.

Obžalovaný JUDr. Ing. J podal prostredníctvom obhajcu JUDr. P námietku zaujatosti, ktorú odôvodnil jednak pomerom senátu Špeciálneho súdu k prejednávanej veci a jednak pomerom k osobe obžalovaného.

Napadnutým uznesením Špeciálny súd v Pezinku rozhodol tak, že podľa § 31 ods. 3 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005 (správne má byť do 1. januára 2006), senát Špeciálneho súdu v zložení z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Peteja, členov senátu JUDr. Igora Králiku, JUDr. Igora Klemaniča, nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej veci.

Špeciálny súd rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa vyjadrenia sudcov

namietaného senátu, napriek ich odlišnému názoru o väzbe a o vine obžalovaného JUDr. Ing. J v prejednávanej veci nie je ani jeden zo sudcov zaujatý, či už pre pomer k veci alebo k osobe obžalovaného. V odôvodnení prvostupňový súd uviedol, že pomer abstraktného charakteru, ktorý sa premieta do právneho názoru a z neho vychádzajúceho prístupu k prejednávanej veci nemôže byť tým pomerom, ktorý má na mysli ustanovenie § 30 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.). ten si totiž vyžaduje pomer založený na konkrétnom vzťahu osoby – namietaného sudcu alebo sudcov k veci alebo osobám, ktorých sa dotýka úkon trestného konania v takej veci.

Obžalovaný JUDr. Ing. J podal prostredníctvom svojho obhajcu proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podľa § 143 ods. 1 Tr. por. sťažnosť. V sťažnosti poukazoval na pochybenia, ktoré prejednávajúcemu senátu vytkol v náleze číslo 1. ÚS 157/07 Ústavný súd Slovenskej republiky. Tvrdil, že na tieto pochybenia v priebehu konania poukazoval a tieto svedčia o zjavnej zaujatosti senátu Špeciálneho súdu nielen k prejednávanej veci. Následne uviedol a odcitoval tiež celý rad ustanovení, ktorých porušenie mal vytknúť v zhode s jeho tvrdeniami Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací Špeciálnemu súdu v rozhodnutí, ktorým v odvolacom konaní zrušil prvostupňový rozsudok v prejednávanej veci.

Ďalej sa v sťažnosti uvádzalo, že napadnutým uznesením si Špeciálny súd dovolil ísť až tak ďaleko, že si dovolil uviesť k väzbe obžalovaného, že Ústavný súd má len iný právny názor ako namietaný senát Špeciálneho súdu. To spolu s nedostatočným dokazovaním, celým radom procesných pochybení v ňom, napriek viacerým upozorneniam zo strany obhajoby, držaním obžalovaného vo väzbe po dlhšiu dobu napriek protiprávnosti takého stavu vedie k záveru o zaujatosti senátu Špeciálneho súdu voči jeho osobe.

Ďalej v sťažnosti poukázal na viaceré rozhodnutia súdov zaoberajúce sa výkonom nestranného a nezaujatého súdnictva s poukazom na to, ako by taký výkon súdnictva mal v praxi vyzerieť, aby nebol v rozpore s požiadavkami článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podčiarkol, že usudzovať o zaujatosti sudcu je dôležité v prípadoch, keď to bude jasné z jeho postojov v priebehu konania a z obsahu rozsudku. Podľa názoru obžalovaného JUDr. Ing. J sa sudca, ktorý má pochopiteľne v priebehu konania svoje vlastné pocity, nemôže sa nimi riadiť ani pri súdnom konaní ani pri vytváraní právneho názoru v samotnom rozhodnutí.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil podľa § 149 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a rozhodol tak, že vylúči senát Špeciálneho súdu zložený z predsedu JUDr. Vladimíra Peteju a sudcov JUDr. Igora Králika a JUDr. Emila Klemaniča z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného JUDr. Ing. J vedenej pod sp. zn. PK-1TŠ/8/2005.

Z hľadiska posúdenia dôvodnosti predmetnej námietky zaujatosti je potrebné však uviesť, že na základe vytykaných postupov predsedu senátu Špeciálneho súdu a jeho členov, nie je možné, vyvodiť záver o pochybnostiach o ich nezaujatosti pre ich pomer k prejednáwanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkony priamo dotýkajú.

Podľa § 30 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajný orgán, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednáwanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Uplatnenie inštitútu vylúčenia niektorého orgánu činného v trestnom konaní podľa § 30 ods. 1 Tr. por., o ktorý oprel prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. P svoju námietku zaujatosti obžalovaný JUDr. Ing. J, prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia pomeru, vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti úradnej osoby pre jej pomer k veci, k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom a obhajcom, preukázaná.

Rozdielnosť právnych názorov orgánov činných v trestnom konaní a súdu na jednej strane a účastníkov konania, ich právnych zástupcov a splnomocnencov na strane druhej na prejednávanú trestnú vec, pokiaľ ide o všetky otázky, ktoré sa majú v trestnom konaní vyriešiť, nemôže byť v zásade bez ďalšieho podkladom pre výrok o zaujatosti konkrétneho sudcu alebo sudcov, či už pre jeho pomer k veci alebo k osobám účastným na trestnom konaní, ktorý sa priamo týka úkon trestného konania.

Ani odlišnosť právnych názorov dvoch súdov v tej istej trestnej veci, či už Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho a Špeciálneho súdu ako súdu prvého stupňa alebo Ústavného súdu Slovenskej republiky a Špeciálneho

súdu nemôže viesť bez ďalších zistení – len sama osebe k záveru, že ten, či onen orgán konajúci vo veci je zaujatý, a preto vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Pokiaľ Špeciálny súd ako súd prvého stupňa a po ňom ani Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o sťažnosti nezistili existenciu konkrétnych osobných vzťahov – pomerov jednotlivých sudcov senátu konajúceho v predmetnej veci, či už k nej samej napríklad tým, že by niektorý zo sudcov bol trestnou vecou dotknutý, že by vystupoval a viedol pojednávanie s osobnou zaujatosťou svedčiacou o narušení jeho spôsobilosti viesť konanie objektívne a nestranne, nemožno rozhodnúť o vylúčení konkrétneho sudcu alebo sudcov. Iný právny názor, postup v pojednávaní, či dokonca nevyhovenie konkrétnej požiadavke, ktorej môže byť následne vyhovené v konaní o opravnom prostriedku, či dokonca v inom konaní, nemôže bez zistenia pomeru sudcu k veci alebo k osobe viesť k záveru o jeho zaujatosti.

Podľa konštantnej súdnej praxe pomerom k pojednávanej veci v zmysle ustanovenia § 30 ods. 1 Tr. por. treba rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu trestného konania na skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Táto môže napr. spočívať v tom, že orgán trestného konania alebo jeho príbuzný, rodinný príslušník, osoba mu blízka a pod. boli činom poškodení, prípadne orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie a pod. Na pomer k veci však nemožno usudzovať výhradne zo spôsobu, akým na to povolaný orgán činný v trestnom konaní hodnotil vykonané dôkazy, ani vyslovenie právneho názoru pri meritórnom posudzovaní veci, či pri posudzovaní konkrétnych skutočností, o ktoré sa opiera výrok o vzatí do väzby, ponechaní obvinených vo väzbe alebo o predĺžení lehoty trvania väzby.

Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 30 ods. 1 Tr. por. sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti a nestrannosti. Takýto vzťah môže spočívať napr. v príbuzenskom a rodinnom pomere, v priateľstve alebo v nepriateľstve medzi úradnou osobou a niektorou z osôb uvedených v § 30 ods. 1 Tr. por. a pod. Na pomer k osobe však nemožno usudzovať výhradne iba z vyjadrenia orgánu činného v trestnom konaní, že sa cíti zaujatý vzhľadom na vyjadrenia a vyhlásenia obvineného, resp. že obvineného súdil v inom konaní a tento ho namietal.

Uplatnenie inštitútu § 30 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy iba vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná. Dôvodom pre pochybnosti o jej nestrannosti a nezaujatosti je totiž sama existencia jej pomeru "k veci" alebo "k osobám", ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne ich zástupcom, splnomocnencom alebo obhajcom.

Procesné pochybenie alebo pochybenia (rovnako hmotnoprávne), ktoré zjavne nie sú spôsobené napríklad už uvedeným vzťahom k osobám alebo prejednávanej veci, možno napraviť celým systémom opravných prostriedkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podotýka, že v sťažnosti opakovane citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5To 31/2004, opierajúce sa o článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo 4. novembra 1950 uverejneného ako oznámenie pod číslom 209/1992 Zb., je rozhodnutím v trestnej veci, v ktorej vylúčení sudcovia – predseda a členovia senátu antidatovali vydanie dvoch napadnutých rozhodnutí, ako aj podanie vyjadrení k námietkam zaujatosti a v tejto veci vydané napadnuté uznesenia neboli odôvodnené v súlade s ustanovením § 134 ods. 2 Tr. por. Existencia týchto konkrétnych skutočností sama opodstatnene založila pre Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozhodujúci o opravnom prostriedku, veľmi vážne pochybnosti, že celý uvedený senát je nestranný, nezaujatý a navyše aj spôsobilý, v súlade s Trestným poriadkom spravodlivo a objektívne postupovať pri prejednávaní a rozhodovaní v posudzovanej veci, čo bolo nesporne dôvodom na vylúčenie všetkých členov a predsedu senátu z vykonávania úkonov trestného konania pre ich pomer k veci v zmysle § 30 ods. 1 Tr. por.

V trestnej veci obžalovaného JUDr. Ing. J takýto ani podobný postup senátu Špeciálneho súdu zistený nebol a netvrdil to ani samotný sťažovateľ.

So zreteľom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažoval tvrdenia, uvedené v námietke zaujatosti obžalovaného JUDr. Ing. J za opodstatnené a spôsobilé na vyvodenie záveru o zaujatosti senátu Špeciálneho súdu. Jeho tvrdenia o nesprávnom postupe senátu Špeciálneho súdu v rámci vykonávania úkonov na hlavnom pojednávaní vyplývajúcom zo vzťahu k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, nemajú žiadnu oporu v relevantnom spisovom materiáli. Preskúmaním veci neboli zistené ani

žiadne iné zákonom predpokladané dôvody pre ich vylúčenie z vykonávania procesných úkonov v predmetnej trestnej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a sťažnosť obžalovaného JUDr. Ing. J ako nedôvodnú zamietol.

Pre úplnosť je potrebné poznamenať, že zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom v znení neskorších predpisov bol účinný do 1. januára 2006 a nie do 31. decembra 2005. Ak by bol totiž účinný len do 31. decembra 2005, potom by 31. decembra 2005 na území Slovenskej republiky nebol platný žiadny predpis upravujúci postup v trestnom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 10. januára 2008

**JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu**

Vypracoval: sudca JUDr. Peter Paluda

Za správnosť vyhotovenia:

A: Právne vety: „Rozdielnosť právnych názorov orgánov činných v trestnom konaní a súdu na jednej strane a účastníkov konania, ich právnych zástupcov a splnomocnencov na strane druhej na prejednávanú trestnú vec, pokiaľ ide o všetky otázky, ktoré sa majú v trestnom konaní vyriešiť, nemôže byť v zásade

bez ďalšieho podkladom pre výrok o zaujatosti konkrétneho sudcu alebo sudcov, či už pre jeho pomer k veci alebo k osobám účastným na trestnom konaní, ktorý sa priamo týka úkon trestného konania.

Ani odlišnosť právnych názorov dvoch súdov v tej istej trestnej veci, či už Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho a Špeciálneho súdu ako súdu prvého stupňa alebo Ústavného súdu Slovenskej republiky a Špeciálneho súdu nemôže viesť bez ďalších zistení – len sama osebe k záveru, že ten, či onen orgán konajúci vo veci je zaujatý, a preto vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania“.

A: Právne vety: „Rozdielnosť právnych názorov orgánov činných v trestnom konaní a súdu na jednej strane a účastníkov konania, ich právnych zástupcov a splnomocnencov na strane druhej na prejednávanej trestnej veci, pokiaľ ide o všetky otázky, ktoré sa majú v trestnom konaní vyriešiť, nemôže byť v zásade bez ďalšieho podkladom pre výrok o zaujatosti konkrétneho sudcu alebo sudcov, či už pre jeho pomer k veci alebo k osobám účastným na trestnom konaní, ktorý sa priamo týka úkon trestného konania.

Ani odlišnosť právnych názorov dvoch súdov v tej istej trestnej veci, či už Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho a Špeciálneho súdu ako súdu prvého stupňa alebo Ústavného súdu Slovenskej republiky a Špeciálneho súdu nemôže viesť bez ďalších zistení – len sama osebe k záveru, že ten, či onen orgán konajúci vo veci je zaujatý, a preto vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania“.

A: Právne vety: „Rozdielnosť právnych názorov orgánov činných v trestnom konaní a súdu na jednej strane a účastníkov konania, ich právnych zástupcov a splnomocnencov na strane druhej na prejednávanej trestnej veci, pokiaľ ide o všetky otázky, ktoré sa majú v trestnom konaní vyriešiť, nemôže byť v zásade bez ďalšieho podkladom pre výrok o zaujatosti konkrétneho sudcu alebo sudcov, či už pre jeho pomer k veci alebo k osobám účastným na trestnom konaní, ktorý sa priamo týka úkon trestného konania.

Ani odlišnosť právnych názorov dvoch súdov v tej istej trestnej veci, či už Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho a Špeciálneho súdu ako súdu prvého stupňa alebo Ústavného súdu Slovenskej republiky a Špeciálneho súdu nemôže viesť bez ďalších zistení – len sama osebe k záveru, že ten, či onen orgán konajúci vo veci je zaujatý, a preto vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania“.